

Saksbehandler: Jan Håvard Frøyland
Konstituert kommunedirektør: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Budsjettoppfølging drift og investering 1. tertial 2023

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Forslag til vedtak drift:

1. Karmøy kommunestyre tar vedlagte budsjettoppfølging drift per 1. tertial til orientering.

2. Kommunestyret bevilger 4 000 000 kroner til å dekke økte kostnader til kapitaltilskudd til private barnehager fastsatt i Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager §6.

I bevilgningsoversikt drift etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-4 (1A) gjøres følgende endringer:

Ordinært rammetilskudd økes med -4 000 000 kroner.

I sum bevilgninger drift etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-4 (1B) gjøres følgende endringer:

Rammen for tjenestekområde 2 Barnehage økes med 4 000 000 kroner.

3. Kommunestyret bevilger 29 000 000 kroner til å dekke økte lønnskostnader i forbindelse med lønnsoppgjøret for 2023 som er kompensert i revidert nasjonalbudsjett gjennom økning i rammetilskuddet fra staten.

I bevilgningsoversikt drift etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-4 (1A) gjøres følgende endringer:

Ordinært rammetilskudd økes med -29 000 000 kroner.

I sum bevilgninger drift etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-4 (1B) gjøres følgende endringer:

Rammen for tjenestekområde 1 Administrasjon økes med 1 593 000 kroner.

Rammen for tjenesteområde 2 Barnehage økes med 1 652 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 3 Skole økes med 7 949 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 4 Kultur økes med 504 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 5 Idrett økes med 123 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 7 Helse økes med 1 199 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 8 Omsorg økes med 12 306 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 9 Sosial økes med 945 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 10 Barnevern økes med 964 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 11 Forvaltning økes med 405 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 12 Nærmiljø økes med 242 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 13 Bolig økes med 107 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 14 Næring økes med 125 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 15 Samferdsel økes med 215 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 17 Vann, avløp og renovasjon økes med 671 000 kroner.

4. Kommunestyret vedtar følgende endringer knyttet til fordeling av velferdsmidler:

I sum bevilgninger drift etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-4 (1B) gjøres følgende endringer:

Rammen for tjenesteområde 1 Administrasjon reduseres med -521 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 2 Barnehage økes med 41 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 3 Skole økes med 159 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 4 Kultur økes med 4 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 7 Helse økes med 24 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 8 Omsorg økes med 220 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 9 Sosial økes med 32 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 10 Barnevern økes med 12 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 11 Forvaltning økes med 7 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 15 Samferdsel økes med 9 000 kroner.
Rammen for tjenesteområde 17 Vann, avløp og renovasjon økes med 13 000 kroner.

Forslag til vedtak investering:

1. Kommunedirektørens budsjettoppfølgning investering per 1. tertial 2023 tas til orientering
2. Kommunestyret godkjenner foreslåtte budsjettendringer i henhold til kolonnen forslag til budsjettendring i bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A), spesifisering av sum investeringsutgifter i bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd (2B)
3. Kommunestyret vedtar følgende endringer knyttet til investeringsprosjekt P802 Lån til Karmsund Lufthavn Invest AS:

I bevilgningsoversikten investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A) gjøres følgende endringer i 2023:

- Utlån av egne midler reduseres med 10 000 000 kroner
- Overføring fra drift reduseres med 10 000 000 kroner

I bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd (2B) gjøres følgende endringer i 2023:

- Budsjett 2023 for P802 Lån til Karmsund Lufthavn Invest AS reduseres med 10 000 000 kroner

I bevilgningsoversikt drift etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-4 (1A) gjøres følgende endringer i 2023:

- Overføring til investering reduseres med 10 000 000

I sum bevilgninger drift etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-4 (1B) gjøres følgende endringer i 2023:

- Tjenestekområde næring økes med 10 000 000 kroner

4. Kommunestyret godkjenner revidert låneopptak for 2023, som følge av endringer i forbindelse med budsjettoppfølging investering 1. tertial 2023.

Låneopptak 2023	
Til finansiering av startlån	80 000 000
Til finansiering av øvrige investeringer	327 388 000
- herav selkstinvesteringer	327 388 000
Sum låneopptak	407 388 000

Saksutredning

Saksutredning drift

Basert på budsjettoppfølging drift per 1. tertial, er det en negativ prognose for driftsbudsjettet på minus 64,8 mill. Kroner. Med denne prognosen og før endringer i avsetning/bruk av fond, vil kommunen kunne få et negativt netto resultat på -1,0 % for 2023. Det anbefales at vedlegg til saken leses på web:

https://pub.framsikt.net/2023/karmøy/mr-202304-tertrialrapport_drift_og_investeringer/

Totaloversikt økonomi drift

Beløp i 1000

	Budsjett hiå.	Regnskap hiå.	Avvik hiå.	Budsjett 2023	Prognose inkl. tiltak	Avvik etter tiltak
Sentrale inntekter	-934 097	-975 572	41 475	-2 853 000	-2 900 900	47 900
Netto finansutgifter og inntekter	15 047	8 616	6 431	6 300	-26 100	32 400
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	-479	0	-479	33 057	33 057	0
Til disposisjon	-919 530	-966 957	47 427	-2 813 643	-2 893 943	80 300
Administrasjon	81 396	93 763	-12 367	195 400	193 274	2 126
Barnehage	203 403	216 107	-12 704	444 297	485 478	-41 181
Skole	249 695	223 512	26 182	746 366	746 915	-549
Kultur	22 173	20 457	1 717	65 771	66 375	-604
Idrett	9 821	10 451	-630	31 846	29 669	2 177
Livssyn	9 662	14 123	-4 461	28 986	28 988	-2
Helse	50 585	53 671	-3 086	153 512	163 711	-10 199
Omsorg	391 189	436 036	-44 848	1 087 623	1 172 109	-84 486
Sosial	47 135	55 127	-7 992	135 771	138 916	-3 145
Barnevern	43 031	40 371	2 659	123 626	125 098	-1 472
Forvaltning	4 409	3 877	532	11 891	14 295	-2 404
Nærmiljø	10 202	8 649	1 553	31 270	31 333	-63
Bolig	-74	-710	636	7 069	11 675	-4 606
Næring	10 546	11 040	-494	26 610	25 421	1 189
Samferdsel	13 137	12 467	670	49 241	49 756	-515
Brann og ulykkesvern	37 748	37 453	295	48 881	49 381	-500
VAR	-33 180	-58 908	25 728	-54 925	-54 146	-779
Økonomi	4 187	-11 580	15 767	-319 592	-319 477	-115
Sum disponering	1 155 064	1 165 905	-10 842	2 813 643	2 958 771	-145 128
Merforbruk -/mindreforbruk +	235 534	198 948	36 585	0	64 828	-64 828

Oppjustert skatteanslag i revidert nasjonalbudsjett

Etter behandling av revidert nasjonalbudsjett (RNB) i stortinget anslås Karmøy kommune sine frie inntekter til å bli 43 mill. kroner høyere enn budsjettet. I prognosen er dette fordelt med en økning i skatteinntekter på 10 mill. kroner og 33 mill. kroner i økte rammeinntekter fra staten. Dette er til dekning av økt lønns- og prisvekst utover det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet.

Forventet negativt avvik i tjenesteproduksjonen

For tjenesteproduksjonen viser prognosen et negativt avvik på -145 mill. kroner. Dette er en forverring av prognose på 29 mill. kroner i forhold til rapportering per februar. Hovedårsaken til økningen er lønnsoppgjøret som nå er ferdig forhandlet sentralt med en ramme for årslønnsveksten på 5,4 % som er 1,2 %-poeng høyere enn lagt til grunn i budsjettet. De største utfordringene ligger innen tjenesteområdene barnehage, helse og omsorg. Det som drar kostnadene ned sammenlignet med budsjettet er energikostnadene.

Hovedpunktene i tjenesteproduksjonen er som følger:

- Utfordringene innen barnehage er de samme som i fjor, men i større omfang med en negativ prognose på -41,2 mill. kroner. Det er vesentlig flere barn i barnehagene enn forutsatt, og det forventes av den grunn et merforbruk på -29,4 mill. kroner. Antall barn som har særskilte behov er på nivå med fjoråret, og det forventes et negativt avvik på -5,9 mill. kroner. Merkostnader knyttet til barn med barnehageplass i annen kommune enn bostedskommune estimeres til 6,0 mill. kroner.

- En krevende rekrutteringssituasjonen av leger inne tjenesteområdet helse, fører til økt bruk av innleide vikarer. Samlet viser prognosen for tjenesteområdet et merforbruk på -10,2 mill. kroner.
- Fortsatt sterk vekst i vedtak om brukerstyrt personlig assistanse (BPA), økt bruk av overtid og bruk av flere vakt-timer enn budsjettrammen gir, bidrar til en negativ prognose innen tjenesteområdet omsorg på -84,5 mill. kroner.
- På andre områder er avvikene mindre eller positive. Både sosial, forvaltning og bolig viser negative årsprognoser på over -2 mill. kroner.
- Det som drar mest i positiv retning på tjenesteområdene er lavere energipris enn budsjettet. Totalt viser den foreløpige prognosen for energikostnadene et positivt avvik på 21,7 mill. kroner.

Hovedbildet er likevel at de tidligere signalene om et betydelig kostnadspress på flere områder i tjenesteproduksjonen opprettholdes og forsterkes for noen.

Forslag til budsjettendringer innen Barnehage - kapital tilskudd

Det ble lagt til grunn i vedtatt budsjett 2023 for tjenesteområdet 02 Barnehage at satser for kapitaltilskudd til private barnehager skulle være uendret fra 2022 til 2023. I forskrift og tildeling av tilskudd ble satsene imidlertid økt fra og med 01.01.23. For karmøybarnehagene førte dette i all hovedsak til endring i tilskudd fra kr 9 400 pr heltidsplass til kr 11 800 pr heltidsplass, ref. Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 6. Opptaket av barn 15.12.2022 viser at det er 1 774 heltidsplasser i private barnehager våren 2023. Ifølge prognosene for barnetallet høsten 2023 er det 1.655 heltidsplasser i private barnehager. Med endringene i vedtatt statsbudsjett, gir det en kostnad ut over det som er lagt til grunn i budsjettet for kommunen på 4,0 mill. kroner. Kommunedirektøren foreslår derfor å øke rammen på tjenesteområdet 02 Barnehage med 4,0 mill. kroner, som finansieres gjennom økte rammeinntekter foreslått i revidert nasjonalbudsjett.

Forslag til budsjettendringer for dekning av høyere lønnsoppgjør

I tariffforhandlingene om regulering 2. avtaleår, mellomoppgjøret, kom KS og forhandlingssammenslutningene LO Kommune, Unio, YS Kommune og Akademikerne kommune til enighet 29. april 2023. KS og alle arbeidstakerorganisasjonene i de fire forhandlingssammenslutningene har godkjent resultatet. Lønnsendringene er iverksatt fra lønnsutbetalingen i mai for alle arbeidstakere i Hovedtariffavtalen (HTA) kapittel 4. Resultatet har en fastsatt ramme på 5,4 prosent. Dette er 1,2 prosent over den budsjetterte årslønnsveksten. Kommunedirektøren foreslår derfor å øke rammen som er avsatt til lønnsoppgjøret med 29,0 mill. kroner. Dette finansieres med økte rammeinntekter som er foreslått i revidert nasjonalbudsjett. I budsjettvedtaket for 2023 har kommunedirektøren fått fullmakt til å foreta budsjettreguleringer innenfor det som er avsatt til lønnsvekst i forbindelse med lønnsoppgjøret. Dette gjelder fordeling av midlene til tjenesteområdene i etterkant av lønnsforhandlingene.

Forslag til budsjettendringer fordeling av velferdsmidler

I opprinnelig budsjett 2023 er velferdsmidlene budsjettert som en felles pott under tjenesteområdet Administrasjon. Kommunedirektøren foreslår å dele dette ut til de ulike tjenesteområdene med årsverk som fordelingsnøkkel.

Kommunedirektørens konklusjon

Rapporteringen per 1. tertial bekrefter utviklingen fra rapporteringen per februar om et kostnadsnivå enn hva budsjettet gir rom for. Selv med økte anslag for skatt- og rammeinntekter i RNB og positive avvik på netto finansposter, er det ikke nok til å dekke opp for et betydelig kostnadspress på flere

områder i tjenesteproduksjonen. Dette tyder på at kommunen vil få et lavere resultat enn budsjettet hvis ikke den nasjonale skatteinngangen blir vesentlig bedre enn lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett. Kommunedirektøren vil vurdere frysing av budsjettposter og ledige stillingshjemler ved behov, jf. fullmakt i budsjettvedtakets punkt 10. Det arbeides videre med å tilpasse utgiftsnivået og utrede tiltak for å holde vedtatte rammer i årsbudsjettet og videre i økonomiplanen.

Saksutredning investering

Kommunedirektøren viser til vedtatt økonomireglement investering, hvor det fremkommer at det skal rapporteres på investeringene til formannskap og kommunestyret tertialvis (1, 2, og 3 tertial). Rapporteringen skal fokusere på vesentlig styringsinformasjon som fremdrift, økonomi, kvalitet og risiko.

I tertialrapporten foreslår kommunedirektøren endringer i forhold til årets budsjett eller i forhold til prosjektets totale budsjettramme. Det skilles mellom årsavhengige budsjettjusteringer og budsjettjusteringer knyttet til prosjektets vedtatte totalramme. Årsavhengige budsjettjusteringer er i hovedsak en teknisk øvelse for å ivareta krav til et realistisk årsbudsjett og er knyttet til periodisering av budsjettet innenfor prosjektets vedtatte totale budsjettramme. Vesentlige endringer knyttet til prosjektets totale budsjettramme fremmes som egne budsjettsaker uavhengig av tertialrapporteringen. Mindre, mer tekniske endringer av total budsjettramme kan foreslås i forbindelse med tertialrapporteringen.

Hovedbildet knyttet til kommunens investeringsportefølje per 1. tertial 2023

Kommunen har per 1. tertial 2023 i overkant av 80 aktive investeringsprosjekt, med et samlet årsbudsjett (sum investeringsutgifter) på over 990 mill. kroner. Per 1. tertial ligger påløpte investeringsutgifter på 184 mill. kroner. Per 1. tertial 2022 var realisert investeringsnivå i kommunen på 164 mill. kroner.

Realisert investeringsnivå så langt i 2023 er litt over nivået i fjor, men betydelig høyere enn årene før. Dette skyldes at flere av de store prosjektene i porteføljen nå er i gjennomføringsfasen. Dette gjelder blant annet MO-senter og administrasjonslokaler og at det i tillegg er i 2023 god fremdrift på flere av underprosjektene knyttet til hovedplan vann og hovedplan avløp. Investeringsbudsjett 2023 består av opprinnelig budsjett 2023, samt ubrukte budsjettmidler fra 2022 som er rebudsjettet i 2023.

Årsavhengig budsjettjustering

Budsjettet investeringsnivå har vært stigende de siste årene. Gjennomføringsevnen har i samme periode ikke vært like høy som gjennomføringsviljen. Dette har medført et budsjettmessig etterslep, som igjen medfører et betydelig investeringsbudsjett innværende år. Realisert investeringsnivå de siste årene har ligget på i underkant av 500 mill. kroner, mens det i 2022 var rekordhøyt på over 630 mill. kroner. Tross god gjennomføring så langt i 2023 er det dessverre ikke realistisk at all planlagt aktivitet i år lar seg realisere. Basert på oppdaterte prognoser i forhold til fremdrift og periodisering av budsjett foreslår kommunedirektøren en årsavhengig budsjettjustering på 326,7 mill. kroner. Foreslått budsjettjustering er kommentert per prosjekt i prosjektrapporten «Status investeringer». Årsakene til at budsjettmessig fremdrift ikke blir som planlagt og budsjettet er mange. Noen prosjekt har forsinket fremdrift og ferdigstillelse i forhold til tidligere plan, og avsatte budsjettmidler må flyttes ut av den grunn. Andre prosjekt opprettholder planlagt ferdigstillelse mens periodisering av budsjettet viser seg å avvike fra oppdatert betalingsplan. Prosjekt hvor det skal erverves grunn trekker ofte ut i tid fordi forhandlingsperioden blir lengre enn håpet på. Komplekse prosjekt har gjerne en lang avklaringsprosess før selve planleggingen av bygging kan tas tak i. I tillegg er det en

knapphet i forhold til interne ressurser på flere fagfelt. I tider med høykonjunktur er det vanskeligere for kommunen å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft.

Prosjekt som avsluttes

Budsjettmessig endring knyttet til mer- og mindreforbruk ved avslutning av prosjektene ivaretas i kommunedirektørens samlede forslag til budsjettjustering. Prosjektene avsluttes med et samlet mindreforbruk på 86 915 kroner.

Investeringsprosjekt som avsluttes	Total budsjetttramme	Akkumulert regnskap	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjettavvik
Kjøp av eiendom	8 300 000	8 213 085 kr	8 099 000 kr	8 012 500 kr	86 915 kr
				Sum budsjettavvik	86 915 kr

Diverse

Oppgradering dagsenter Skudeneshavn

Det utarbeides nå et forprosjekt i samspill med arkitekt for utvidelse og rehabilitering av eksisterende dagsenter i Skudeneshavn. I tillegg til dagsenter tar også prosjektet høyde for å realisere to nye heldøgn omsorgsboliger i samme bygg. Karmøy kommune har dialog med Husbanken for tilskudd til både utvidelsen av dagsenteret og heldøgn omsorgsboliger. Husbanken er positiv til valgte løsninger, men kan ikke gi tilsagn på investeringstilskudd nå grunnet manglende bevilgning hos Husbanken. Så fort Husbanken får bevilget nye midler til formålet vil prosjektet søke tilsagn om investeringstilskudd og prosjektet kan forhåpentligvis realiseres innenfor gitte rammer. Første mulighet for Husbanken å få tilført nye midler til formålet er i forbindelse med revidert statsbudsjett som legges frem i mai.

Det er etter tilbakemelding fra Husbanken sannsynlig at prosjektet kan motta investeringstilskudd på 4,6 mill. kroner. Avsatte budsjettmidler til oppgradering og bygging av to omsorgsboliger er på 7,3 mill. kroner. Dette gir prosjektet en brutto budsjetttramme på 11,9 mill. kroner og en netto budsjetttramme på 7,3 mill. kroner.

Driftskonsekvensen er under kartlegging og vil innarbeides i forbindelse med rullering av budsjett 2024-2027. Identifiserte faktorer så langt gjelder leieinntekter knyttet til boligene fratrasket beregnede driftsutgifter og økt renhold på dagsenteret som resultat av økt areal.

Trafikksikkerhetsplan

I 2023 planlegges det at prosjektene sykkelvei med fortau Åsebøen - Stangeland og fortau/utbedring av kryss ved Grindhaug skole gjennomføres. 10 mill. kroner av budsjetttrammen er "øremerket" gang- og sykkelveg i Syrevegen i Skudeneshavn. Fremdriften i dette prosjektet er uavklart. Budsjettmidlene trekkes derfor ut fra 2023 og innarbeides i forbindelse med rullering av investeringsbudsjett 2024-2033.

Lån til Karmsund Lufthavn Invest AS

Revisor har poengtert at utlån til Karmsund Lufthavn Invest AS er å regne som næringslån. Derfor må midlene på P802 overføres til drift.

Låneopptak 2023

Med bakgrunn i oppdaterte prognoser per 1. tertial 2022 foreslår kommunedirektøren budsjettendringer knyttet til investeringsutgifter på 326 700 000 kroner.

Foreslåtte budsjettendringer medfører et redusert finansieringsbehov i 2023. Bruk av lån reduseres med 185 914 000 kroner, bruk av ubundet investeringsfond reduseres og med 97 769 900.

Låneopptak for 2023 blir da:

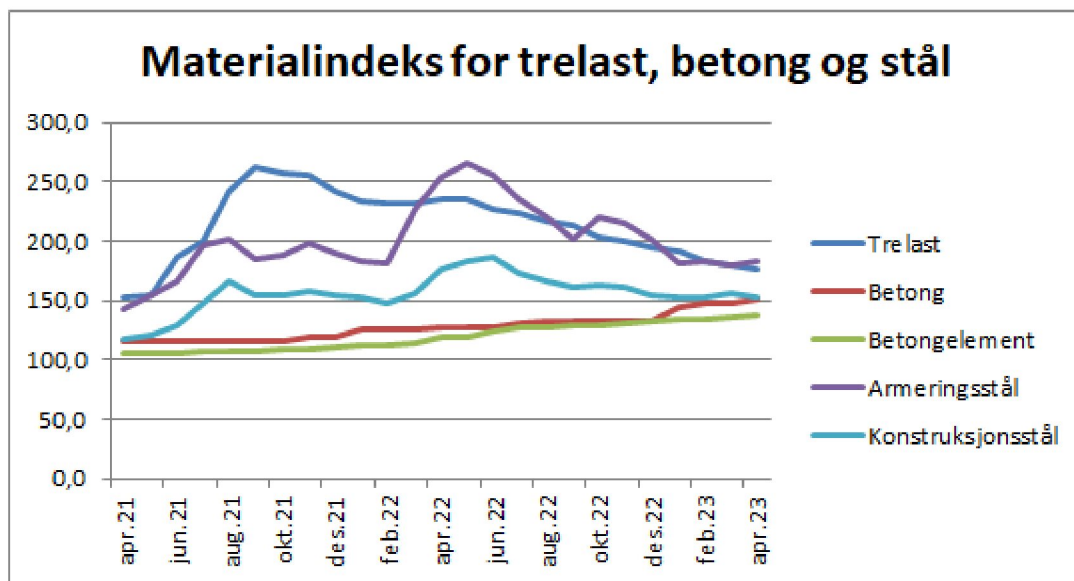
Låneopptak 2023	
Til finansiering av startlån	80 000 000 kroner
Til finansiering av øvrige investeringer	327 388 000 kroner
- herav til selvkostinvesteringer	327 388 000 kroner
Sum låneopptak	407 388 000 kroner

Sterk prisvekst og lange leveringstider

Den faktiske prisveksten de siste årene har vært høyere enn der som før har vært normalt grunnet stor uro globalt. Dette medfører økt risiko for at flere av kommunens investeringsprosjekt er underfinansiert. Kostnadsreduserende tiltak i forhold til omfang, innhold, materialvalg og liknende må vurderes for det enkelte prosjekt. I tillegg er det lange leveringstider på flere typer varer, som kan medføre forsinket fremdrift i pågående prosjekt.

Innsatsfaktorer som hyppig brukes i kommunens investeringer er trelast, betong, armeringsstål og konstruksjonsstål. I henhold til grafen under viser indeksprisutvikling for perioden april 2021 – april 2023 for disse byggematerialer en veldig volatil prisvekst.

Flere av kommunens pågående investeringsprosjekt har helt eller delvis inngått fastpriskontrakt med entreprenør. Med så sterk variasjon i prisutvikling og usikre tider som nå vil det kunne bli vanskeligere å enes om fastpriskontrakter. Det vil derfor være naturlig at det for kommunens kommende utlysninger i større grad legges opp til indeksregulerte kontrakter.

Grunnlagsdataene er hentet fra Statistisk Sentralbyrås statistikkbank (08657 – Byggekostnadsindeks for boliger) Materialindeks for trelast, betong og stål (2015=100), etter statistikkvariabel, materialtype og måned.

Byggekostnadsindeks for veganlegg viser også en historisk prisøkning. Materialkostnadene gikk opp med 26,3 % fra 2021 til 2022, og ytterligere 7,5% fra 2022 til 2023. Denne prisveksten har stor påvirkning på mange av kommunens investeringsprosjekt. Spesielt gjelder dette prosjekter innenfor veg, vann og avløp. Vesentlige endringer knyttet til prosjektets totale budsjettramme fremmes som egne budsjettsaker, eller i forbindelse med neste års handlingsprogram.

Vedlegg:

Budsjettoppfølging 1. tertial 2023 vedlegg